בסוד ש"ס

מאת שאול שיר

ש"ס - המיפלג. האומנם?

דיוויד לינץ' ופרנסיס פליני, לא יכולים היו לביים את המעמד הזה, סוג יותר מכפי שהוא היה במציאות. המקום: אולם הסטודנטים הסמוך בטלון "רן פנורמה" בתל-אביב, ביום ב' השבוע.

הזירה: הג"ר יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רבה של מגדל העמק וראש מוסדות "מגדל אור" השיא את סדר יומו לבן גילה ני".

הגר"ד גרוסמן הוא דמות יחודית בציבוריות הדתית-זרדית. כל מי שהוא משהו בפוליטיקה הישראלית, מימין או משמאל, נמנה על וזו מכריו וידידיו. הוא מתגשם עם ח"כ רן מירידור (שם ירינו (של מירידור) ח"כ אריה זרעי: שמעון פרס נהנה מכל רקה במחיצתו ודלתם של הזורעיים פתוחה בפניו בכל עת שיחפוץ. משפחתו רבת ויהום, קשורה ומשודרת עם סלוה ושמנה של הציבור הזרעי ובנותיהם שכאלה רק מבעי שאלפים רבים באו לשמוח בשמחתו.

חיים רשאל סנחסי

"שולחן המזורז" בחתונה היה "עמוס" בדמויות רבניות מוכרות ובזורעיים. ביניהם: הרב הראשי לישראל הגר"ש לאו שליט"א והזורעי מלעלות, רב אברהם בידרמן שליט"א, והזורעי מקאליב שליט"א, והזורעי מקרלין שליט"א והברי-כנסת "צפוניים", והגמת ח"כ עובדיה עלי.

בעיצומו של השמחה, בערך בסביבות השעה 10 בערב, נתכבד הזורעי מקאליב שליט"א לשאת את דברו, לברך את החתן והכלה וכנוהג וכמקובל לדבר בשבוע המחותנים, הודי והתנן והכלה.

בקהל הסיוטה התגלגל הבכשרוני הרשרוים, והל הרבי את דבריו בכמה מלות נימוס ומחר מאד גלש אל האקטואליה, אל טול הקהל הגדול שישב עמך, כמובן, גברים לחוד נשים לחוד. הרבי מקאליב לא חשך שבחו מהממשלה תיאר את המצב הקיים בצבעים קודרים למדי, תוך שהוא מאחז, כי בימים אלה מלאו 50 שנה לישיחרור מהצה אושוויץ. כאן לא שלט עוד הזורעי שליט"א ברגשותיו והל ודעק ועקת אימתו, כאילו הוא חוזה שוב את מראות-הזוועה באותם ימים אימתם. והא פנה אל הגר"ש לאו שליט"א: "אנחנו שניינו היינו שם ועברנו את הזוועה", והגר"ש לאו, פני הסבו היוודים כסיד לא נע ולא זע, מקשיב בקשב רב לכל מלה שיצאה מפי הזורעי. קהל האלפים שכח בכלל שהוא נמצא בחתונה, בשמחת חתן וכלה, והרמעת נגרו שם כמים. "איך ייתכך" – שאל הזורעי – "שכבר מדברים על יותרים בירושלים". והא הזכיר את הזוועתיו של הזורעי מלובביץ', כי יותרים יגרלו יותרים, וחזר ושאל: "ואיך ייתכן שכבר מדברים על יותרים בירושלים?

דיוויד לינץ' ופרנסיס פליני, לא יכולים היו לביים את המעמד הזה, סוג יותר מכפי שהוא היה במציאות.

המקום: אולם הסטודנטים הסמוך בטלון "רן פנורמה" בתל-אביב, ביום ב' השבוע.

הזירה: הג"ר יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רבה של מגדל העמק וראש מוסדות "מגדל אור" השיא את סדר יומו לבן גילה ני".

הגר"ד גרוסמן הוא דמות יחודית בציבוריות הדתית-זרדית. כל מי שהוא משהו בפוליטיקה הישראלית, מימין או משמאל, נמנה על וזו מכריו וידידיו. הוא מתגשם עם ח"כ רן מירידור (שם ירינו (של מירידור) ח"כ אריה זרעי: שמעון פרס נהנה מכל רקה במחיצתו ודלתם של הזורעיים פתוחה בפניו בכל עת שיחפוץ. משפחתו רבת ויהום, קשורה ומשודרת עם סלוה ושמנה של הציבור הזרעי ובנותיהם שכאלה רק מבעי שאלפים רבים באו לשמוח בשמחתו.

חיים רשאל סנחסי

"שולחן המזורז" בחתונה היה "עמוס" בדמויות רבניות מוכרות ובזורעיים. ביניהם: הרב הראשי לישראל הגר"ש לאו שליט"א והזורעי מלעלות, רב אברהם בידרמן שליט"א, והזורעי מקאליב שליט"א, והזורעי מקרלין שליט"א והברי-כנסת "צפוניים", והגמת ח"כ עובדיה עלי.

בעיצומו של השמחה, בערך בסביבות השעה 10 בערב, נתכבד הזורעי מקאליב שליט"א לשאת את דברו, לברך את החתן והכלה וכנוהג וכמקובל לדבר בשבוע המחותנים, הודי והתנן והכלה.

בקהל הסיוטה התגלגל הבכשרוני הרשרוים, והל הרבי את דבריו בכמה מלות נימוס ומחר מאד גלש אל האקטואליה, אל טול הקהל הגדול שישב עמך, כמובן, גברים לחוד נשים לחוד. הרבי מקאליב לא חשך שבחו מהממשלה תיאר את המצב הקיים בצבעים קודרים למדי, תוך שהוא מאחז, כי בימים אלה מלאו 50 שנה לישיחרור מהצה אושוויץ. כאן לא שלט עוד הזורעי שליט"א ברגשותיו והל ודעק ועקת אימתו, כאילו הוא חוזה שוב את מראות-הזוועה באותם ימים אימתם. והא פנה אל הגר"ש לאו שליט"א: "אנחנו שניינו היינו שם ועברנו את הזוועה", והגר"ש לאו, פני הסבו היוודים כסיד לא נע ולא זע, מקשיב בקשב רב לכל מלה שיצאה מפי הזורעי. קהל האלפים שכח בכלל שהוא נמצא בחתונה, בשמחת חתן וכלה, והרמעת נגרו שם כמים. "איך ייתכך" – שאל הזורעי – "שכבר מדברים על יותרים בירושלים". והא הזכיר את הזוועתיו של הזורעי מלובביץ', כי יותרים יגרלו יותרים, וחזר ושאל: "ואיך ייתכן שכבר מדברים על יותרים בירושלים?

- הזורעי המשיך ונתן דרור ללבו הכבד: "הם שוכחים את הצבר של עם ישראל, עד כמה היינו נרדפים ושתאנם פה הם מאמינים ברצפים. אין שום הבדל בין אשף לבין הנרמנים וזה שהם רצו שם הם רדפים כאן." והא גולל את הסצב האיום במחצת ההשמדה וכל הציבור, הן בעודת נשים הן באולם הגברים היה כמאובן. אבי הכלה לא עצר בעד רמעותיו שירדו כמים ואחיו ר' בן-ציון גרוסמן נצנה כל העת בראשו, כמבטא הסכמה לדברי הזורעי.

כאשר ראה הזורעי שרבריו הקשים שוברים את לב האורחים, הוא פנה לפתע בשיר: "נאר אמונה", "נאר אמונה" ("רק אמונה, רק אמונה") וביקש מהגר"ד גרוסמן לתרגם את השיר לעבריה. הרב גרוסמן שקלט היטב את האווירה לא היסס לשניה, נטל את המיקרופון ושר לפי הודאת הזורעי. כל הציבור העצום שישב מרותק, פה על רגליו יחד עם כל היושבים ב"שולחן המזורז", החל לשיר: "רק אמונה", "רק אמונה", בשמאחר מופיע יד לרקו וגוש אדם נראה עלה ויורד בריקוד מוזאם למנגינה, ונכנס ל"אקסטזה" של אמונה ומאמינים.

לתוך השקל הזה נקלע לא אחר מאשר ח"כ יצחל מנחסי (ש"ס). חבריו של הרב גרוסמן ומקורביו, יודעים על קשריו ההדוקים עם חברי הכנסת של ש"ס ועם מנהיגה הרוחני הגר"ע יוסף שליט"א ונבעצו מלפגוע בכבודו. היה זה הרבי מלובביץ' שהודה לו באחת השיחות: "אתה חייב להיות טוב עם כולם ועם כל הזוגים", ואסר עליו להיות מעורב בפרשיות השנויות במחלוקת. אלא שבין הקהל היו גם כאלה שלא שלטו בעצבניהם ונירשו את ח"כ מנחסי, שעזב את המקום במהירות.

ח"כ אריה זרעי עצמו, שאשתו היתה השרכנית של החתן הכלה, לא הגיע כלל לחתונה, למרות היותו חבר קרוב של אבי הכלה. זאת, משום ששמו שמא הציבור יפגע בו פיזית או יעלוב בו.

הרב גרוסמן חשש מפני הצפוי לאורחיו מן השטאל שיגיעו לחתונה, ולא אסעה אם אכותב, שהוא הודה לה' על ששמעון פרס הייר רגליו מחתונה. שכן, גם שומרי ראשו לא היו מצליחים לגונן עליו מעם החמון.

באווירה הזאת בציבור הדתי הזרעי העיינה את ש"ס עד רכא, מצא ראש הממשלה, לנבון לקבל הלוכה האמיתית על שלום היישובים סביבות ירושלים, שבו גרים לא מעט ממצביעי ש"ס (ביתר למשל).

הגר"ש עובדיה יוסף

תומכי ש"ס מובהקים, מצאו עצמם בהתקפות זעם של שכנים וידידים, והללו התקשו להסביר כיצד יכולה ש"ס בשעה כזאת לחבור לסר"ן ולממשלת רבין. אין ספק, כי כל הסרירות הזאת הגיעה לאוזנם של אריה דרעי ושל הגר"ע יוסף שליט"א, שהבינו, כי אינם יכולים עוד למתוח את החבל עם הציבור הדתי הזרעי ולהעמיד את הגרעין הקשה של ש"ס במצב בלתי נסבל.

לאריה דרעי עצמו, הנאבק על שמו הטוב בבית המשפט המחוזי בירושלים, נמאס גם מאותה קבוצת עסקנים של ש"ס, דוסרי סובת עצמם המסתובבים ליידו עם פלאפון וטלפון נייד ואבידי מלכות אחרים, בעוד הוא, שבנה את ש"ס מהמסד עד הסמחות, נאלץ להתמודד עם העויינות הרבה של הציבור הזרעי, המתנלים וחברים סובים מן העבר, ואין הוא יכול יותר ילך יום בפרשה המשפטית שהוא נתון בה ראשו ורחבו.

לכל אלה יש להוסיף את המצב הפוליטי הנוכחי המציג סימן שאלה גדול על עתידה של ה"ממשלה בראשותו של יצחק רבין.

אריה דרעי בראשית הפוליטיים המוחדרים, המעודכנים גם מדי פעם בהלכי הרוח הנושבים במחנהו של חברו הטוב, מנכ"ל ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, קודא את הסמה המפלגתית נכון, וברגע של אמת הוא קיבל החלטה יזד על הגר"ע יוסף, כי מובתה של ש"ס בימים אלה מחייבת ניתוק הזוהות בינה לבין ממשלת רבין הנוכחית.

הגר"ע יוסף מצדו, שמאז פסירת רעייתו ע"ה אין הוא עוד כתמול שלשום, אינו יכול להתעלם מהמציות של קונץ ידידיו שנותרו לו ברחוב הזרעי.

ביום האחרון השבוע הגיע לביתו של הגר"ע יוסף, הרב מערלוי, רבי יחזקי סופר שליט"א, אישיות עדינת נפש, חבר מועצת גדולי התורה של אגר"י ונשיאותה, שיחסיו עם הגר"ע יוסף טובים למדי.

במשך שעה ארוכה שמע הגר"ע יוסף את קביולותיו של הרב מערלוי על הממשלה הנוכחית, שלה הוא ייחס גם את פסק הדין בבית המשפט העליון בעניין תרייזל מ"אל-על". הרבי מערלוי בעברית האשכנזית שלו, חשף את פחדיו ממפי הקסיסטות שיידו הפלשתינאים מהנעבות סביבות ירושלים אל הבירה, כאשר הן ישנו מצהיל התנשבים הישראליים והשכיל לעלות נקודות המראיונות היום לבעשה כל יהודי נרמלי במדינה. הרב מערלוי הנחשב "יונה" בין חברי מועצת גדולי התורה אינו נחשב יריב למפלגת העבודה. בשיחתו הוא לא הבע לבטל את הסכם אוסלו, אולם חשף את כל הפחדים שבהסכם הזה.

לא נקפו שעות רבות והזורעי מגור הג"רבי פנחס מנחם אלטר שליט"א, שפטר על קשרים טובים עם הגר"ע יוסף גם באותן שעות קשות של התקפות המחץ נגרו מצדו של ראש ישיבת פוניבז', הגר"מ שך שליט"א, שיגר אינרת לישיבת הנהלת אגר"י בא"י שהתבטה בעיר ביתר", שהינה משמיזה מקום לספק, כי אין הוא יכול להשלים יותר עם תמיכתה של ש"ס בממשלה. "אני מקווה" – כתב הזורעי – "אשר גם מפלגה רתית הנותנת יזה למשלה הזאת, בעקיפין – תסיק מסקנות". הזורעי מגור שליט"א השנין החוכם, נזהר מכל מלה חיזאת תחת עטו, והא נמנע מלנקוב בשמה המפורש של ש"ס, אך איש לא נזקק לפיזוש רמ"י למי מתכוון הזורעי ומעבר לכך: הוא נמנע מלהגזיר את ש"ס כמפלגה זרדית וכינה אותה "מפלגה רתית".

בהיזדה של "מועצת הכמים" שהתפרקה מזמן, באווירת האוסן הכבד בבית-לי-דו: ההסתייגויות של ידידיו הזורעי"ם בציבור הזרעי ולא במקום האחרון: העובדה ש"ה הרב יוסף עזון זוכה לאזהרה רבה בציבור הספרדי שנחשב אחד ש"ס – כל אלה חייבו את ההחלטה להצביע נגד הממשלה בהצבעת האי אמון שנערכה השבוע.

בציבור הזרעי הליטאי ראו במהלך הזה "תרגיל" ושעגו כי אריה דרעי הזלים להצביע נגד הממשלה רק לאחר שנתברר לו באופן ודאי, כי הממשלה לא תיפול. העסקנים הבולטים בציבור הליטאי משוכנעים אפילו, כי אריה דרעי תיאם את המהלך הזה עם יצחק רבין. אלא שהפעם, עד כמה שניתן לדרוג לשורשי העניינים, חשדים הוא חשד שווא. דווקא אחד המתנולים הידועים, שנפשי נקעה ממהלכיה של ש"ס בעבר, הזדרז השבוע לבקש מח"כ הרב משה גפני לחזור בשלב זה מ"הידידות" על ש"ס מעל במת הכנסת. הרב גפני שאינו מכיר בצילול "הגענב", כאשר מרובר בש"ס והעומרים בראשה, עלול לעזרר את בעסם של ח"כי ש"ס והעומר בראשם, בהתבטאויותיו הבוטות כלפיהם ובניגוד התדישבות בישש"ע מצאו לנכון לבקש ממנו הסקפת-אש.

בעבר סען הגר"ע יוסף, כי המשך תמיכתו בממשלה נתון, כרי להבטיח את התמיכה הכספית במוסרות החינוך של ש"ס. סיעון זה עריין קיים מבחינתו, אלא שמולו עומרים סיעונים לא פחות חשובים. האחר: רבין יימצע מעימות חזיתי עם ש"ס, כרי לשמור על אופציות פתוחות: השני: במוסרות קיימים ממילא לא ניתן לפגוע וחייבים להקצות להם תקציבים: השלישי: והא העיקרי: פגיעה אנושה בש"ס בבחירה לכנסת, עלולה ממילא לשים לאל את כל החישובים שהושבו עד כה.

על לוח המודעות של אחת הישיבות הספרדיות בירושלים, שאינה חשודה בירבות לש"ס ואין ספק שחלק מהבאים בשעריה מצביעים ש"ס, מצאתי בימים אלה את המודעה שתוכנה מובא להלן:

"רבים שואלים, מאחר שנערכו תפילות כל כך גדולות ועצומות למען שלא יישנו אמונות שאנו עיים להם – מדוע לא נתקבלו התפילות? תשובה: עיין בספר ראשית חכמה (פרע הייימים ל"ז) מהמדרש: אם ראית דור שהצדות באות עליו, ומתפללים ואינם נענים, דע שבמניעי הדור רשעים (ההגשה במקור) הם אינם נוהגים כשורה. ומזמננו זה ראוים רבר זה בפרט".

המודעות מוסגו הזה נפוצות מאד באוירה ברחובות של בני עירות המזרח ואין זן מתיחסות ישירות לש"ס על התנהגותה למניעני הדור הרשעים, אך המסר ברור הנוגעים לתשתית של ש"ס ברחוב הספרדי בתחלט ניכרים.

גם התנשבים שבין העסקנים בש"ס, אינם יכולים לאורך זמן לשרר למנויב ש"ס, כי הדוכר הספרדי תומך בש"ס, גם אם לא תלה יריזה במספר האנוזים לשיתותיו התורניות של הגר"ע יוסף, כאשר הן מוצברות לרשותי ש"ס בעיים השונות באמצעות לותן.

שברה היא שתומכי ש"ס המובהקים, אינם ששים עוד להזרהות בפומבי כתומכי ש"ס. אין ספק שירד סיעת ש"ס בכנסת, ח"כ הרב שלמה בניזרי מסיעתו את לחיצות ירייים של "המתנולים" ה"זרדים" עליהם בקריאות הנגוד והמכפים העיוניים. כמוהו גם ציבור מצביעי ש"ס, שאחרי כל פיגוע וכלני, חייבים להתנצל בפני סביבתם הקרובה.

השבוע שמעתי מפי מקור מהימן ביותר, כי ראש הממשלה, יצחק רבין נתון במצבירות קורר שהתקשה להשלים עם המהלכים שמכתיבה לו מרץ, בסיוגם של שמעון פרס ושרי העבודה "יהוניים". מהלכיה האחרונים של ש"ס, בנסיבות מסויימות, עשויים להיות מנצלים על-ירי ראש הממשלה, כרי לעיוך יזדויה בכמה החלטות שנתקבלו באוירה בממשלה, כמו תקפאת הבנייה בשרי היהורים של ירושלים.

אם אמנם כך יגהג רבין, הרי ש"ס תמצא עצמה ליד שולחן הממשלה במעמד קרוב "תרתריגל" היה תרגיל מחלה. אלא שקשה "לקנות" את הפרשנות הזאת, בהתחשב באין סוף סיבות, שבגללן עריף לה ש"ס לשהות מחוץ לממשלה.

40 ימי תפילה למען הכלל

זמנים קשים עוברים על הציבור החרדי בכלל ועל זה המתגורר בירושלים בפרט. אסונות קשים פקדו לא מעט משפחות במגזר החרדי בבירה וראשי הקהל רואים בהם קורבן עולה בשל חטאי הכלל.

בשבוע שעבר שיפרו כאן על האשה הצדקנית הומינר ע"ה, שניספתה בתאונת דרכים. בראשית השבוע התחלק לבית עלמו בירושלים נכדו של "הבבא-סאלי" לבית משפחת בוסו (נכד מצד חבות) והוא בן 23 בלבד. היירך-אלים חדר ללבו ובתוך 24 שעות מאז שחש חולשה, ספדו לו חשופדים. אבינו ר' דוד בוסו, מנהל תלמוד תורה ברמות הוא מנקיי הדעת שבירושלים, שקנה לו שם, עוד כשעיימש כשוחט בקהילה היחודית בפריז.

לנוכח צרות הכלל וחפרט, קיבלו על עצמם באי בתי הכנסת בשבוע "זכרון משה" 40 ימי תפילה בציבור בשעות המשקת הנחרים.

השבוע בעת ביקור ניחומים בבית משפחת חומינר, סיפרו בני הבית, כי משהו על עידקותה של האשה ניתן אולי ללמוד מהעובדה, שלשלות השעונים המעוררים שהיו בדירה נעצרו מלכות, כאשר היא השיבה את נשמתה לבוראה.

זקני הציבור החרדי לא אחבו השבוע את הביקורת שהופנתה לכתובתו של הרב מערלוי שליט"א, על שייחס את האסון הנורא בבית-ליד להתרבות חילולי השבת בתגובה הזכירו את "חברת מחפשי חטאים" שפעלה בשעתו ליד בית דינו של ר' שמואל מסלנט, שבכל עת צרה ומחלה עברו מבית לבית בירושלים שבין החומות וחקרו מי פשה חיו ומי חטא ולא התוודה.

תגובת הציבור להצעת הנשיא

נשיא המדינה, מר עזר ויצמן אוהב לניקוד גבוה ביותר בדעת הקהל, על האופן שהוא מתנהג כנשיא ועל היחס שהוא מפגין כלפי כלל האוכלוסיה. גם המתנחלים וגם השמאלנים רואים-בו כטובת הונגה. אין הוא מתרגש מהביקורת הנמתחת עליו מצד "שכירי מוסר", ולמרות היותו "יונה" צחורה בהשקפותיו, ואין זה סוד מדינה, הוא מטה אוזן קשבת לכל אחד חבא בשעריו משכנו, ואם "יוסיפון" המובא בפניו משכנע – הוא פועל בהתאם. מר ויצמן תמך בעשור האחרון בה אשף, ואעפ"כ היה לנשיא האומץ לקרוא פומבית לפסק זמן במרים עד אשף, עד שתמונת הטרור תתברר קצת. בעוד שכמה פוליטיקאים לא אחבו את ההתערבות הזאת, הרי שמרכזית הטלפונים בבית הנשיא יכולה להעיד באלף עדים, כי הרוב המכריע של הציבור ראה בעמדת הנשיא, עמדה צודקת ומוגינית.

קצינים בכירים (מיל.) וקצינים בסדיר, ראשי ערים, רופאים בבתי חולים, פוליטיקאים מימין ומשמאל, בירכו אותו על דבריו, ובמיוחד לשלות לבית הנשיא מברקים ובהם הזדהות עם קריאתו לראש הממשלה להשעות את המו"מ המעניין הזה, שגם ראש הממשלה, יצחק רבין שיבחה אותו עם הנשיא, סמך ידו על דברי הנשיא באופן מפורש, רק חוסיף: "אני מסכים אתך, אבל אני לא יכול להגיד את זה".